

Pelastusopiston henkilöstölehti

NOKIPOSTI

1/2013

**MUKAVIA
LUKUHETKIÄ!**

Edessäsi on
ensimmäinen
sähköinen
Nokiposti!

Lentokonepalon sammutus s. 5
Kansainvälistä kylmätoimintaa kehitettiin Kuopiossa s. 14
Turvallisuus-teemasivut 18–21
Tutkimuksen hankesivut s. 7–13
Perjantai 13. päivä on hyvä päivä eräretkelle s. 4

jen sitomiseen. (Luentokalvot saa pyydettäessä Hanna-Miina Sihvoselta.)

Kokousohjelmaan kuului osallistujille järjestetty tutustumiskäynti johdotkeskussimulaattoriin ja harjoitusalueelle, jossa vieraat olisivat viihtyneet pitempäänkin kuvaamassa meneillään olevia harjoituksia.

UUSI MEDIAA HAASTAA PERINTEISET RATKAISUT

Sosiaalisen median käyttö on viime vuosina yleistynyt hurjaa vauhtia. Tilastokeskuksen¹ mukaan keväällä 2012 puolet 16–74 -vuotiaista suomalaisista seurasi vähintään yhtä sosiaalisen median yhteisöpalvelua (esimerkiksi Facebook, Twitter), johon olivat rekisteröityneet jäseneksi. Vuonna 1991 syntyneistä jo 89 % on Facebookissa (http://yle.fi/uutiset/katso_kuinka_moni_ikaisesi_suomalainen_on_facebookissa/6522711). Älypuhelinien yleistymisen lisäksi tuonut sosiaalisen median käyttäjensä taskuun ja saavutettaville missä tahansa. Vaikka matkapuhelinverkot kuormittuisivat häiriötilanteissa puheluista ja tekstiviesteistä, voidaan sosiaalisen median kanavia hyödyntäen saavuttaa suuri yleisö yhdellä kertaa.

Valtioneuvoston kanslian päivitteissä ohjeistuksessa **Valtionhallinnon viestintä häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa** terminologiaa on yhdenmukaistettu siten, että puhutaan häiriötilanne- ja poikkeusolojen viestinnästä. Sosiaalisen median palvelut ja älypuhelinsovellukset voidaan valjastaa sekä

viranomaisten tiedotuskanavaksi kansalaisille että avuksi viranomaisten toiminnalle. Kansalaiset ovat tilanepaikalla usein ensimmäisinä, joko osallisina tilanteissa tai sivustakatsojan rooleissa ja mahdollisesti jakamassa kuvia, videoita ja päivityksiä sosiaalisessa mediassa siitä, mitä tapahtuu. Sosiaalisen median ja älypuhelinsovellusten avulla häiriötilanneviestintä on kaksisuuntaista: onnettomuusalueella olevat ihmiset voivat tuottaa älypuhelinien ja internet-sovellusten avulla tilannetietoa toistensa ja viranomaisten käyttöön ja viranomaiset voivat välittää reaaliaikaista tietoa häiriötilanteen vaikutuspiirissä oleville. Vuorovaikutteisen viestinnän kautta viranomaisten on mahdollista puuttua virheellisiin ja harhaanjohtaviin tietoihin.

Pelastusopistolla käynnistyneet Sisäministeriön Sosiaalinen media ja älypuhelinsovellukset kansalaisten avuksi hätätilanteissa -hanke sekä EU-rahoitteiset PEP- ja iSAR+ -projektit pureutuvat tutkimaan, miten sosiaalinen media ja mobiiliteknologia voidaan ottaa avuksi sekä ennalta ehkäisevässä viestinnässä että häiriötilanneviestinnässä.

Sosiaalisen median käyttö pelastustoimen työskentelyn tukena on nostettu esiin myös pelastuslaitosten omissa hankkeissa. Esimerkiksi Etelä-Savon Pelastuslaitoksen johtamassa iNEMIS-hankkeessa kehitetään tilannekuvaajärjestelmää, jossa kansalaiset voisivat mobiilisovellusten kautta lähettää viranomaisten käyttöön tietoja esimerkiksi onnettomuuksista, myrskytuhoista tai sähköongelmista.

1. & 2. Auditoriosta

3. Disaster Management Director Chaim Rafalowski

4. Harjoitusalue

5. iSAR+ hanke polkaistiin käyntiin 13–14.2. Portugalissa järjestetyssä aloituskokouksessa. Heti jatkoksi Sosiaalinen media ja älypuhelinsovellukset kansalaisten avuksi hätätilanteissa -hankkeen ohjausryhmä asetti tavoitteet kansalliselle hankkeelle. Sisäministeriön viestintäjohtaja Kaija Uusisilta piti ohjausryhmän kokouksen yhteydessä 15.2. opistolaisille luennon sosiaalisen median käyttötarpeista.

¹ http://www.stat.fi/til/sutivi/2012/sutivi_2012_2012-11-07_tie_001_fi.html

SOSIAALINEN MEDIA JA ÄLYPUHELINSOVELLUKSET KANSALAISTEN AVUKSI HÄTÄTILANTEISSA -HANKE

Sisäasianministeriön rahoittaman Pelastusopiston ja Poliisiammattikorkeakoulun yhteisprojektin tavoitteena on tuottaa käytännön tietoa siitä, miten maailmalla hyödynnetään sosiaalista mediaa ja älypuheliimiin ja tietokoneisiin kehitettyjä sovelluksia häiriötilanneviestinnässä ja ennalta estävässä turvallisuusviestinnässä. Projektissa tarkastellaan myös sosiaalisen median palveluiden tuottamisen näkökulmia ja viestinnän prosesseja. Projekti toteutetaan vuoden 2013 aikana.

PEP – PUBLIC EMPOWERMENT POLICIES FOR CRISIS MANAGEMENT

Hankkeessa tutkitaan, miten vahvistetaan yksittäisten ihmisten, paikallisten ryhmien ja kansalaisjärjestöjen välistä yhteistyötä ja toimintavalmiutta kriisinhallinnassa ja kuinka tätä voidaan tukea sosiaalisen median ja mobiiliteknologian avulla. PEP on seitsemännen puiteohjelman rahoittama EU-hanke (1/2012–12/2014), jossa on mukana viisi tutkimusryhmää neljästä eri maasta.

ISAR+ – ONLINE AND MOBILE COMMUNICATIONS FOR CRISIS RESPONSE AND SEARCH AND RESCUE

iSAR + -hankkeessa tarkastellaan viranomaisten ja kansalaisten vuorovaikutteista viestintää sosiaalisessa mediassa häiriötilanteissa, mm. sitä, miten kansalaiset voivat tuottaa tietoa viranomaisten käyttöön älypuhelin- ja internet-sovelluksia hyödyntäen. Tavoitteena on tuottaa toimintamalleja ja ohjeistuksia sosiaalisen median ja mobiiliteknologian käyttöön. iSAR+ on seitsemännen puiteohjelman rahoittama EU-hanke (1/2013–7/2015), johon osallistuu 16 eri organisaatiota yhdeksästä eri maasta. Suomen osapuolet ovat Pelastusopisto, Poliisiammattikorkeakoulu, Itä-Suomen yliopisto sekä Pohjois-Savon Pelastuslaitos.

PÄIVITETTYÄ KOULUTUSTA NYKYAJAN TARPEISIIN

iSAR+ -projektin tavoitteena on tuottaa ajantasaista tietoa myös koulutuksessa hyödynnettäväksi. Koulutuksen kautta voidaan parantaa sekä

kansalaisten että viranomaisten valmiuksia käyttää sosiaalista mediaa häiriötilanneviestinnän välineenä. Hankkeesta saatavia tuloksia tullaan jalkauttamaan viranomaisille ja julkishallinnolle valtakunnallisesti esimerkiksi Pelastusopiston tarjoamassa varautumisopetuksessa.

- Tavoitteena koulutuksen näkökulmasta on löytää kentälle hyviä konkreettisia käytäntöjä ja ideoita. Viestintä häiriötilanteissa nykyaikaisia välineitä hyödyntämällä on aihepiiri, joka herättää jo nyt paljon kiinnostusta. Häiriötilanneviestintä nähdään useissa organisaatioissa yhtenä merkittävimmistä kriisijohtamisen kehittämiskohteista. Kysyntä ajan tasalla olevalle kotimaiselle tutkimustiedolle ja koulutukselle kasvaa jatkuvasti, kertoo varautumisopetusyksikön yliopettaja Johanna Franzén.

Sosiaalisen median palvelujen ja älypuhelinsovellusten kehittämisessä häiriötilanneviestinnän avuksi ei ole tavoitteena korvata ”perinteisiä” varoitusjärjestelmiä tai totuttua

viestintää. Sosiaalinen media ja älypuhelinsovellukset toimivat häiriötilanneviestintää täydentävinä kanavina, joiden avulla viranomaiset ja pelastusorganisaatiot voivat viestiä ja toimia yhteistyössä kansalaisten kanssa. Sosiaalisen median avulla voidaan paitsi opastaa varautumaan häiriötilanteisiin, myös varoittaa ja tiedottaa kansalaisia häiriötilanteista ja ohjata oikean tiedon lähteille. Kansalaiset jakavat jo mittavasti tietoa sosiaalisessa mediassa - miksei viisi pelastusviranomaisetkin.

